

Kraków, 1.03.2013r.

Krótką historia dworu hr. Darowskich w Mydlnikach

Pałac dworski w Mydlnikach został wybudowany około 1600 roku przez ówczesnego właściciela Erazma Danigiela/Dangel, którego epitafium umieszczone jest w Kościele Mariackim. Spalony dwór przez Szwedów w 1655 r. odbudowano i przetrwał on do 1975 r., kiedy to został rozebrany i w tym miejscu wybudowano obecną świątynię – kościół Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Krakowie Mydlnikach. Po pałacu dworskim pozostały pod kościołem piękne, zabytkowe piwnice.

W 1783 r. pałac nabył Szymon Darowski, a w 1820 r. Wincenty Darowski – senator Rządzącego Wolnego Miasta Krakowa, - stał się właścicielem Mydlnik poprzez ożenek z Teklą Trzebińską, która wniosła Mydlniki w posagu. W 1848 r. właścicielem dworu zostaje syn Wincentego – Felicjan Darowski, który umiera przedwcześnie na cholera w 1861 r. i jest pochowany na cmentarzu w Mydlnikach (tutaj posiada grobowiec). W pałacu i na 164 hektarowych dobrach dworskich pozostaje sama żona Felicjana – Zofia Darowska- opuszczają ją dwaj synowie; Adam jedzie do Warszawy, a drugi syn do USA. Jest to okres kiedy Polski nie ma na mapach Europy, Mydlniki są w zaborze austriackim. Jednocześnie jest to okres, w którym pamięta się jeszcze czasy rzezi galicyjskiej w 1846r., a klęska powstania styczniowego wpływała na sytuację społeczno-polityczną ziem polskich. Polacy są gnębieni i wynarodowiani. Hrabina Zofia Darowska w 1870 r. sprzedaje „skałę” (wapiennik) Żydowi, a w 1880r. Austriacy Adolf i Czesława Schoenowie kupują 146 ha w Mydlnikach. Na tych dobrach Schoenowie budują w 1885r. „dolny pałacyk” – obecnie usytuowany przy ul. Balickiej. **Zofia Darowska**; schorowana, biedna i znerwicowana **mieszka w „górnym dworze”**; rozprzedaje – rozdaje pozostałe 10 ha gruntu wokół dworu za przysłowiową kromkę chleba. Niedołężna Zofia w 1904 r. zostaje zabrana do przytułku, gdzie umiera 7 marca 1907 roku. Wystawiony na sprzedaż opuszczony dwór kupują panny hrabianki Felicja i Jadwiga Horodyńskie wraz z przynależnym parkiem. Panny Horodyńskie nie mogąc wrócić z Wołynia przez zabór rosyjski, przekupują celnika Gawiaka, przekazując mu dwór. Celnik nie mogąc ujawnić swych dochodów zapisuje dwór na swą narzeczoną Gabriellę Stelmach. Mimo to p. Gabriela wychodzi za mąż za oficera austriackiego Dolegny.

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości w 1914 r. państwo Dolegny zamieszkali na dworze w Mydlnikach. Pozostałe dawne dobra hr. Darowskich przejął Rząd, a następnie odkupiło je Studium Rolnicze, obecnie Uniwersytet Rolniczy. Państwo Dolegny mieszkają w Mydlnikach do końca II wojny światowej, mąż pracuje w czasie okupacji u Hansa Franka. Gabriela Dolegny uciekając w 1945r. przed zaborcą radzieckim do Wiednia przepisuje pałac dworski wraz z parkiem bratu Alfredowi Stelmach – żołnierzowi Armii Andersa. Opuszczonym dworem po II wojnie światowej do 1951 r. rozporządza wojewoda Kazimierz Pasenkiewicz, który wydaje cichą zgodę na urządzenie kaplicy, za co traci stanowisko i wyrzucają go z partii. Wówczas to kaplica zostaje przeniesiona z budynku pobliskiej karczmy, gdzie funkcjonowała od 37 lat. Zniszczony, stary pałac dworski wraz z parkiem w 1953 r. od braci Stelmachów odkupuje Książę Kardynał Stefan Sapieha na potrzeby parafii erygowanej dekretem z 19.01.1951 r. Budynek dworu rozebrano w 1975r. i w tym miejscu wybudowano kościół otoczony pięknym parkiem, który góruje nad całym Mydlnikami.

Opracował Feliks Fedor